

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра кримінального права та кримінально-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни
«СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма / спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019, 2020

Полтава – 2020

Методичні вказівки до практичних занять навчальної дисципліни «**Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні**» для студентів галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 7 с.

Розробник

Шевчик Олександр Сергійович – кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін
(протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 28 серпня 2020 року

(протокол № 1 засідання кафедри конституційного, адміністративного,
екологічного та трудового права від 28 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І. А. Тітко

ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ. СТОРОНА ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ (4 год.)

Питання до обговорення

1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні».
2. Засади кримінального провадження, що визначають підґрунтя захисту в кримінальному провадженні.
3. Момент, підстави та порядок допуску до кримінального провадження адвоката як захисника підозрюваного (обвинуваченого).
4. Вибір моделі побудови стратегії і тактики захисту в кримінальному провадженні (активна та пасивна модель).

ТЕМА 2. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ЗАХИСНИКА ПІД ЧАС УЧАСТІ В ПЕРВИННИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ТА СЛІДЧИХ ДІЯХ. (2 год.)

Питання до обговорення

1. Участь захисника при затриманні підозрюваного.
2. Участь захисника при врученні повідомлення про підозру.
3. Стратегія і тактика сторони захисту під час надання пояснень, показань з приводу повідомленої підозри підзахисному.

Завдання:

1) Вдовиченко був затриманий поліцейським на місці вчинення злочину - згвалтування неповнолітньої 8 жовтня 2016 р. о 22 годині, доставлений до райвідділу 9 жовтня 2016 р. о 9 годині, протокол затримання було складено 10 жовтня. Цього ж дня було направлено письмове повідомлення прокурору. Допитаний Вдовиченко був з участю адвоката 12 жовтня 2016 р.

Чи були додержані вимоги кримінально-процесуального закону про процесуальні строки, пов'язані з затриманням і допитом підозрюваного? Як слід було відобразити в протоколі момент затримання Вдовиченко за підозрою у вчиненні злочину?

2) Під час повідомлення Федіку Ф. про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, він відмовився від захисника, мотивуючи це тим, що він є студентом юридичного факультету шостого курсу заочного навчання і може сам успішно здійснювати свій захист. Проте після закінчення досудового розслідування і оголошення йому про це, підозрюваний заявив клопотання про участь у справі як захисника адвоката Гикавки Г. Це клопотання слідчий відхилив, мотивуючи тим, що підозрюваний раніше відмовився від участі в справі захисника.

Чи було забезпечено право на захист?

3) 21 березня 2016 р., біля 12 години, на території музею народної архітектури і побуту «Шевченківський гай» у м. Львові був затриманий Галімізьянов Г.. Він, перебуваючи у нетверезому стані, чіплявся до відвідувачів музею та його працівників, брудно лявся, а потім напав на громадянина Синельникова, вдарив його перочинним ножом у живіт, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження. Галімізьянов Г. був затриманий працівниками міліції, які здійснювали охорону парку, і доставлений в райвідділ міліції, де після складання протоколу затримання його о 14 год. 30 хв. 21 березня помістили до камери затриманих. Наступного дня о 17 год. 30 хв. про затримання Галімізьянова Г. телефоном був повідомлений

прокурор району, який наступного дня вніс клопотання до слідчого судді про обрання запобіжного заходу — взяття під варту. Того ж дня суддя, ознайомившись з матеріалами справи, виніс постанову про запобіжний захід — взяття під варту. 1 квітня 2016 р. слідчий склав повідомлення про підозру Галімзянова Г. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, але враховуючи, що він затриманий і перебуває в камері тримання затриманих відділення Нацполіції справ, запобіжних заходів до нього не вживав. Після допиту Галімзянова Г. як обвинуваченого, під час якого останній визнав повністю свою вину, слідчий виніс постанову про переведення його до слідчого ізолятора. Проаналізуйте описану ситуацію і дайте відповіді на такі запитання:

1. До кого можна застосовувати запобіжні заходи? 2. Пригадайте, хто є підозрюваним у кримінальному процесі України та порядок і підстави його затримання. 3. У чому полягають процесуальні гарантії від незаконного затримання? 4. Де відповідно до закону мають утримуватися затримані (підозрювані) та особи (як правило, обвинувачені), щодо яких як запобіжний захід обрано взяття під варту? 5. Чи були допущені порушення процесуального закону з боку посадових осіб в описаній ситуації?

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ЗАХИСНИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДОКАЗОВОЇ БАЗИ ПО КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННЮ

(2 год.)

Питання до обговорення

1. Участь захисника при проведенні слідчих дій, ініційованих стороною захисту.
2. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні огляду місця події.
3. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні обшуку.
4. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні слідчого експерименту.
5. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні одночасного допиту декількох осіб.
6. Діяльність захисника по збиранню доказової інформації.

ТЕМА 4. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ЗАХИСНИКА ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ, РІШЕНЬ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО, ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

(2 год.)

Питання до обговорення

1. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, які можуть бути оскаржені адвокатом під час досудового розслідування: загальна характеристика.
2. Оскарження недотримання розумних строків.
3. Оскарження дій, пов'язаних із затриманням особи, як один із тактичних прийомів реалізації права на захист.
4. Оскарження повідомлення про підозру.

ТЕМА 5. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ЗАХИСНИКА ПРИ ВИРІШЕННІ СУДОМ ПИТАННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.

(4 год.)

Питання до обговорення

1. Види заходів кримінального провадження, при вирішенні питання про застосування яких залучається сторона захисту.

2. Стратегія і тактика дій захисника при вирішенні судом питання про обрання запобіжного заходу.
3. Стратегія і тактика дій захисника при вирішенні питання про продовження запобіжного заходу.
4. Участь адвоката при вирішенні судом питання про відсторонення від посади.
5. Участь адвоката при вирішенні судом питання про арешт майна.
6. Порядок реалізації прав та законних інтересів власників (володільців) тимчасово вилученого майна.

Завдання

З урахуванням Казусу (На підставі Ухвали Київського районного суду м. Полтави від 23.11.2017 року по справі № 552/77 (фото копія Ухвали додається) було проведено обшук в автомобілі Volkswagen Touareg д.н.з. ВІ ХХХ ХХ, який належить Іванову Сергію Івановичу, та вилучено грошові кошти, які належать Петрову Сергію Петровичу у сумі у загальній сумі 170 360 грн.) відносно стратегії та тактики дій адвоката направлених на реалізацію права власника та/або володільця грошових коштів, які були вилучені з автомобіля, надати відповідь:

Яким чином може побудувати поведінку адвокат, у випадку звернення слідчого з клопотанням про накладення арешту на вилучені грошові кошти та відповідне рішення клопотання було задоволено Судом та арешт було накладено?

Чи матиме значення (якщо так, то яким чином) при обранні стратегії та тактики адвоката щодо надання правової допомоги:

- факт прийняття участі при розгляді клопотання про накладення арешту в суді першої інстанції;

- підстава та мета накладення арешту на грошові кошти?

Письмова відповідь може бути надана в довільній формі з зазначенням відповідних конкретних процесуальних норм або шляхом складання процесуального документу від імені представника власника вилученого майна.

ТЕМА 6. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ЗАХИСТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ ЗАВЕРШЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

(2 год.)

Питання до обговорення

1. Тактика дій захисника під час ознайомлення адвокатом з матеріалами досудового розслідування після його завершення. Проблематика оцінки категорії «достатнього часу» для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження з боку сторони захисту та з боку сторони обвинувачення.
2. Підстави та порядок встановлення строку для ознайомлення з матеріалами справи сторони кримінального провадження.
3. Стратегія і тактика дій захисника у випадку не відкриття матеріалів кримінального провадження сторони кримінального провадження.
4. Стратегія і тактика дій захисника направленої на відкриття доказів сторони обвинувачення, зібраних стороною захисту.
5. Стратегія і тактика дій сторони захисту за результатом аналізу та оцінки доказів, зібраних стороною обвинувачення.

ТЕМА 7. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ СТОРОНИ ЗАХИСТУ В ХОДІ ПІДГОТОВЧОГО СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ

(2 год.)

Питання до обговорення

1. Процесуальний вплив сторони захисту на вирішення судом питань у підготовчому судовому засіданні.

2. Підстави та порядок повернення обвинувального акту, клопотання про застосування заходів медичного або виховного характеру прокурору. Підстави та порядок скасування або заміни раніше обраного запобіжного заходу.
3. Клопотання сторони захисту під час підготовчого судового засідання.
4. Підстави для відмови судом в затвердженні угоди про визнання винуватості, угоди про примирення.

ТЕМА 8. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ СТОРОНИ ЗАХИСТУ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ СУДОМ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ (2 год.)

Питання до обговорення

1. Підготовка адвоката до розгляду судом матеріалів кримінального провадження. Визначення з тактикою захисту під час судового розгляду.
2. Тактичні особливості допиту адвокатом підсудного, свідків, потерпілого, експерта, спеціаліста в ході судового розгляду.
3. Процесуальна діяльність адвоката під час дослідження судом доказів по справі. Підстави та порядок визнання судом доказів неналежними, недопустимими.
4. Тактика дій сторони захисту під час розгляду справи в спрощеному порядку. Тактика дій сторони захисту під розгляду кримінальних проваджень на підставі угод.
5. Участь адвоката в судових дебатах. Зміст виступу.

Завдання:

Враховуючи таблицю складіть захисну промову до обраної фабули.

ЗМІСТ ЗАХИСНОЇ ПРОМОВИ		
Вступ	Аргументація	Завершальний етап
<ul style="list-style-type: none"> - відтворення ключової події справи - наведення вражаючих доказів 	<ul style="list-style-type: none"> - аналіз та оцінка доказів - міркування стосовно (не)доведеності вини - обговорення спірних моментів - послаблення найсильніших аргументів опонента - використання демонстрації 	<ul style="list-style-type: none"> - підбиття підсумків - висловлення свого бачення судового рішення - приведення мотивів для прийняття судом справедливого рішення
<p>Неприпустимо! Згадування сумнівних (недопустимих) доказів, відверте «перекручування» доказів, невідповідне «цитування» законодавства, звернення до упередженості</p>		

ТЕМА 9. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДІЙ СТОРОНИ ЗАХИСТУ ПІД ЧАС ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ (2 год.)

Питання до обговорення

1. Види судових рішень, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Тактика дій під час підготовки та подачі апеляційної скарги. Вимоги до апеляційної скарги. Порядок та строки апеляційного оскарження.
2. Підготовка сторони захисту до апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Доповнення, зміна, відкликання апеляційної скарги.
3. Тактика дій під час підготовки та подачі касаційної скарги. Вимоги до касаційної скарги. Порядок та строки касаційного оскарження. Підготовка адвоката до касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги.
4. Стратегія і тактика дій сторони захисту в кримінальних провадженнях провадження за нововивченими або виключними обставинами.